Heide vertelt **nummer: 157** **8 januari 2023**

Kalmthoutse streekgerechten (deel 7)

In 2010 verscheen naar aanleiding van “65 jaar Suske en Wiske, kinderen van Kalmthout” een oblong uitgave waarin we een link legden met onze Heidegemeente en de striphelden Suske en Wiske. Deze oblong verscheen in een oplage van 500 exemplaren. In deze uitgave werden de striphelden gelinkt aan de Kalmthoutse streekgerechten: van honing, borstbollen, jenever, Heidebieke, geturfd konijn, Heidebrand jenever, mede, turfijsje, Turfbier tot het varkensvlees in Achterbroek. Daar deze uitgave al geruime tijd is uitverkocht zullen wij 10 weken lang deze streekgerechten bespreken aan de hand van eerder gemaakte tekeningen en info.

MEDE

Mede is een alcoholische drank die gemaakt wordt door honing en water te laten gisten. Het wordt ook honingwijn genoemd. Mede is een eeuwenoude drank die minstens al 8000 jaar bestaat en reeds gekend was in klassiek Griekenland en Rome. Aangezien er veel verschillende soorten honing bestaan, bestaan er ook verschillende soorten mede. Honing die uit heidegebieden komt smaakt heel anders dan honing uit een appelboomgaard. Ook de zoetheid kan verschillen. Dit kan bijvoorbeeld komen door verschillende soorten gisten, of een andere hoeveelheid honing. Wezenlijk afwijkend van de overwegend zoete smaken is bijvoorbeeld de mede uit honing van de kastanjeboom, waarbij eerder sprake is van een kruidige, pittige smaak dan een zoete. Net als bij wijn kent mede een onderscheid in zoete mede en bijvoorbeeld halfzoete soorten uit heidehoning of lindebloesemhoning en halfdroge varianten als mede uit dennenhoning. Evenals bij wijn zijn er diverse soorten mede die in smaak verbeteren als deze enige tijd worden bewaard. Mede is eenvoudig zelf te maken. Hier volgt een korte samenvatting van het proces. Door 3 kilo honing met 8 tot 10 liter water warm te maken ontstaat er most. Hoe warmer het water, hoe makkelijker de honing oplost. Het is echter onverstandig om de most te koken, omdat dit de samenstelling van de honing, en daarmee de uiteindelijke smaak van de mede niet ten goede komt. Als deze most afgekoeld is moet er gist bijgevoegd worden. Overigens is het ook mogelijk de honing bij kamertemperatuur met het water te mengen door flink te roeren. Daarbij is het wel van belang om zeer schoon te werken om besmetting met (melkzuur)bacteriën te voorkomen. Hierna dient de gist te worden toegevoegd. Het type gist dat gebruikt is van grote invloed op de

uiteindelijke smaak van de mede. Over het algemeen worden gistsoorten aangeraden die ook gebruikt worden om witte wijnen als Chardonnay te maken. Wanneer de gisting na 10 tot 14 dagen rustiger is geworden is het tijd om de drank in een gistingsfles of vat met een waterslot verder te laten gisten. Wanneer er bezinksel in de fles is ontstaan moet de drank overgeheveld worden in een andere fles zonder dat het bezinksel wordt meegenomen. Als de drank uiteindelijk helder geworden is, kan hij gebotteld worden. Overigens kunnen ook goede resultaten worden behaald door de mede meteen na de hoofdgisting te bottelen. Tegenwoordig is mede niet meer zo'n bekende drank. Bij de slijterij 'op de hoek' zul je het niet snel aantreffen. Bij grotere drankhandelaren is er meer kans dat het verkocht wordt. Net als alle goede wijn zal deze honingdrank beter worden na en aantal jaren bewaren.

(afbeelding Martin Lodewijk locatie: visvijver 'De Maatjes' C Standaard Uitgeverij- Antwerpen- Belgium, Jan Francken Strip Kalmthout)

Mijn vader Jos Bosmans (deel 5)

Oud-Kalmthoutenaar Jan Bosmans is opnieuw in de pen gekropen om een lang verhaal te brengen over zijn vader, Jos Bosmans, bij vele onder ons nog gekend als werkmeester op het GITOK. We brengen dit in een aantal afleveringen:

Reizen met vader

Naarmate de jaren vorderen, worden de schoolreizen toch een tikkeltje exotischer. Het begint met een tripje net over de grens in 1967: Monschau en de jeugdherberg van Rurberg. De rit met een stuk of wat wagens van diverse leraren voert langs Oostmalle, dat twee maanden eerder deels in puin is gelegd door een tornado. In de stomende hitte van augustus wandelen we rondom de Rursee. Lisa is mee op die trip, net als de echtgenote van Jos Van Thillo. Er raken een paar leerlingen kwijt, maar die worden snel teruggevonden. Het geheel doet iedereen zin krijgen in méér. Vanaf dan gaat het al eens richting Londen of Parijs en zelfs Berlijn! De administratieve formaliteiten om met een school uit het westen de DDR binnen te komen, schrikken de leraren van het Gemeentelijk Technisch Instituut Sint-Jozef niet af: Oost-Berlijn en Potsdam genieten de eer van bezoekers uit Kalmthout. Op die laatste reis is zoon Paul erbij. Helemaal avontuurlijk wordt het eind

februari 1976, wanneer de school zowaar met een Iljoesjin-62 van Aeroflot naar Moskou trekt! Deze keer mogen beide zonen Bosmans mee. Het wordt een unieke ervaring, maar niet op de manier die iedereen heeft verwacht. In de Russische hoofdstad vriest het stukken uit de grond en veel leden van de groep zijn daar niet op gekleed. Jos schaft zich de klassieke 'berenmuts' aan, dat helpt. De gids van Intourist, de charmante Irina, spreekt Frans en dat is nu eenmaal niet het sterkste vak van de meeste leerlingen van de 'vakschool'. Met weinig succes probeert Irina het aan te leggen met een van de leraren, maar de groep is niet kapot van haar charme. Overal gaat er een jongeman met de groep mee die geen woord zegt. In de USSR van 1976 loop je niet zomaar rond zonder toezicht! Bovendien blijkt de stad in het teken te staan van het 25ste congres van de Communistische Partij van de Sovjet-Unie. Het Kremlin, het Rode Plein, het warenhuis Goem, de

Leonid BREZHNEV:
'THE INTERNATIONAL SITUATION OF THE SOVIET UNION HAS NEVER BEEN MORE SOLID'

MOSCOW NEWS

THE 25th CPSU CONGRESS HAS OPENED

Vasilli-kathedraal... ze zijn allemaal even dicht voor bezoekers. Om de stemming nog wat meer te drukken, is het eten afschuwelijk. Het bezoek aan het Tretjakovmuseum en natuurlijk aan Stalins metro brengt wat soelaas, maar een echt succes wordt de reis niet. Jos heeft in zijn schoenen wat roebels binnengesmokkeld die hij in België veel goedkoper kon krijgen dan in Rusland, maar omdat je bij alle aankopen van luxeproducten een bewijs van een officieel wisselkantoor moet voorleggen, kan hij er alleen mee terecht in een armoedig bevoorrade winkel voor de lokale bevolking. We keren bijgevolg huiswaarts met mierzoete 'champagne' uit Oekraïne, met een papieren zak met chocolaatjes en met een paar pakjes schier ondrinkbare Russische koffie.

Steeds behulpzaam

Hoewel Jos nu méér dan voltijds als leraar werkzaam is, leidt zijn reputatie als handige jongen ertoe dat vrienden en bekenden af en toe een beroep op hem doen. Bij de schrijfster Maria Rosseels repareert hij een boiler. Als dank geeft ze hem een getekend en van een opdracht voorzien exemplaar van het boekje 'Oosters cocktail', dat verhaalt over een reis om de wereld die ze heeft gemaakt samen met striptekenaar Willy Vandersteen. Bij een andere gelegenheid moet hij bij Roos Vissers (Roos van 't Kraantje) een ingewikkeld probleem oplossen. Na ruim een halve dag is de klus geklaard. "Nu heb je toch echt iets speciaals verdiend", vindt het oudje. Jos krijgt... een stuk chocolade! Als hij niet op school is of gaan vissen, dan zit Jos vaak thuis in 'den ateljee' (zie 'Het huis van mijn kinderjaren'). Hij beschikt er over alles wat een loodgieter nodig heeft en voor een stuk ook een smid. In de hoek staat een bak waar lucht doorheen kan worden geblazen met een soort turbine onder de bak. Het geheel dient om ijzer witgloeiend te maken, zodat het kan worden gehamerd en gesmeed. Met behulp daarvan heeft Jos van stalen buizen een wip gemaakt voor zijn kinderen. Dat komt hem overigens duur te staan. Als hij op een nacht thuiskomt van de avondschool in Antwerpen en in het aardedonker naar het achterpoortje stapt, is hij er zich niet van bewust dat de wip nog op het buitenkoertje staat. Hij komt zwaar ten val en loopt een ernstige verwonding op aan zijn rechterduim. Nog jarenlang blijft de nagel van die duim misvormd. In april 1969 leert Jos er nog een techniek bij: het lassen van aluminium! Dat klinkt simpeler dan het is. Aluminium is een metaal dat zich bij hoge temperatuur verbindt met zuurstof, lees: begint te branden. Het lassen gebeurt onder beschermende atmosfeer, met behulp van het edelgas argon. Jos is trots op zijn nieuwe vaardigheid en vertelt er thuis honderduit over.

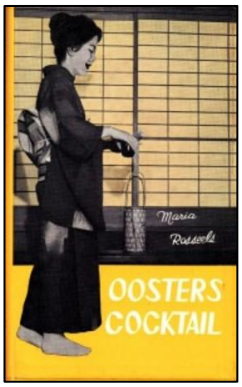

Ziektewinst gefnuikt

In toenemende mate ondervindt Jos last van zijn beperking. Op 16 februari 1972 meldt hij aan de Dienst Militaire Pensioenen dat zijn klachten merkelijk verergerd zijn en dat hij hoopt dat zijn invaliditeitspercentage zal worden verhoogd. In een poging om dat te realiseren, laat hij zijn neef August Hoes en diens halfzuster Elisabeth ('Lies') Hoes een verklaring tekenen omtrent het ongeval op zesjarige leeftijd waarvan sprake aan het begin van deze tekst. Het wordt echter niets, de klachten links worden na radiografie door dokter Wim Verellen als 'mogelijke posttraumatisch', maar zonder verband met de letsels rechts beschreven; de invaliditeit blijft op 25 procent begroot. August ('Gust') Hoes is overigens een bijzonder personage. Hij is de zoon van een café-uitbater. Gust is een bijzonder verstandige jongen. Zijn kleinzoon Didier Hoes herinnert zich hoe hij een machine ontwierp om plastic tandpastatubes te vullen, om sardines te fileren... Een compressor op basis van

een stermotor met zijn naam erop zal een halve eeuw later in Spanje nog draaien als een tierelier. Dat alles maakt dat Gust een zekere welstand kan verwerven. Hij woont in een appartement op nummer 31 van de prestigieuze Quinten Matsijslei in Antwerpen en verplaatst zich in een indrukwekkende Amerikaanse limousine. De verhoging van Jos zijn invaliditeit wordt overigens afgewezen. Het zal niet de laatste keer zijn. In 1973 gaat zoon Jan op kot in Gent om er geneeskunde te studeren. Vier jaar later vertrekt Marijke naar de universiteit van Leuven. Paul gaat al jong als helper van een aannemer aan de slag, de vader van zijn vriendin Denise. In latere jaren zal hij zich door avondlessen en examens opwerken tot onderstationschef in de Antwerpse haven. Van geen van de drie is het parcours rechtlijnig. Hoewel de kinderen met vallen en opstaan hun weg zoeken, zal Jos hen altijd in alles blijven steunen, zelfs met grote gulheid wat het financiële betreft.

Bijna opnieuw weduwnaar

In de zomer van 1976 gebeurt er iets wat Jos en Lisa diep zal treffen. Lisa heeft in de jaren voordien verschillende keren een depressieve episode doorgemaakt. Nu ze aan de slag is bij het OCMW lijkt ze tot rust gekomen. Dan slaat het noodlot toe. Op een dag bemerkt Lisa over haar hele lichaam kleine, puntvormige bloedingen. Ze nemen snel in aantal toe. Haar huisdokter stuurt haar naar het Vesaliusziekenhuis van Brasschaat. Er vertrekt een expresbrief naar Jan, die verblijft bij vrienden in Frankrijk. Die keert spoorslags terug naar huis. Omdat ze zich in Brasschaat geen raad weten met haar, is Lisa intussen overgebracht naar het universitair ziekenhuis van Leuven, en dat is in die tijd Sint-Rafaël op de Kapucijnenvoer. De dokters maken er geen geheim van dat Lisa in levensgevaar is. Jos, die een herhaling vreest van het tragische scenario van 24 jaar eerder, rijdt elke dag vanuit Kalmthout naar Leuven om zijn vrouw te bezoeken en moreel te ondersteunen. Het is een expeditie die zowel de eerste als de laatste 20 kilometer langs secundaire wegen voert en al snel twee keer anderhalf uur rijden vertegenwoordigt. Soms gaan een of meerdere kinderen mee. Dat is niet de enige extra belasting voor de 58-jarige leraar, hij moet er ook voor zorgen dat het huishouden blijft draaien. Voor het eerst in zijn leven doet hij de dagelijkse kook. Daarbij beperkt hij zich niet tot de gewone gerechten, maar experimenteert ook met dingen die eerder niet op het menu hebben gestaan, zoals spaghetti. Gaandeweg begint hij te geloven dat Lisa niet terugkomt en dat hij voor zichzelf en het huishouden zal moeten blijven zorgen. Dan gebeurt het ongelooflijke: van de ene dag op de andere schiet het aantal bloedplaatjes omhoog! Na een week is het niveau weer normaal en kan Lisa met Jos mee naar huis. Nog jarenlang zal ze bang blijven dat de ziekte terugkomt.

Vast benoemd

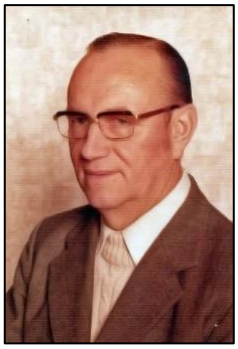

De rest van de wereld staat intussen niet stil. Op 29 november 1976 benoemt de gemeenteraad van Antwerpen Jos tot statutair ambtenaar in de functie van leraar in de stedelijke scholen voor sociale promotie. Bij die gelegenheid herinneren ze hem er nog eens aan dat hij zijn woonplaats in Antwerpen moet kiezen! Dat zal uiteraard nooit gebeuren. Minder dan vier jaar later, op 12 januari 1981, wordt aan Jos door de Stad het pensioen verleend vanaf 1 september dat jaar. Hij heeft dat in ’77 ook al eens aangevraagd, maar om redenen die niet overgeleverd zijn die aanvraag later ingetrokken. Mogelijk vond hij het pensioen te klein om zijn nog studerende kinderen te onderhouden. Ook als vakleraar in de technische school van Kalmthout gaat Jos in 1981 met pensioen. Hij heeft er ook geen zin meer in. Enkele jaren eerder is in de school de functie van ‘werkleider’ gecreëerd. De werkleider is de leidinggevende van de diverse werkmeesters: die van metaal, van hout, van elektriciteit en van automechanica. Jos heeft altijd gehoopt, misschien zelfs verwacht, dat hij die functie zal krijgen. Diep teleurgesteld is hij wanneer zijn eeuwige concurrent Frans Michielsen als zijn leidinggevende wordt aangesteld! Op zijn 64ste stopt hij ermee. Het is nog een heel gedoe om zijn pensioen geregeld te krijgen, want hij heeft wat men noemt ‘een gebroken loopbaan’. Anders dan tegenwoordig houdt de overheid dat niet centraal bij, er komen dus heel wat ‘dienstbewijzen’ van een hoop verschillende scholen aan te pas. Die moet de Administratie der

Pensioenen bij elkaar puzzelen. Hij heeft dan ook nog eens vijftien jaar als zelfstandige gewerkt. Uiteindelijk komt alles in orde. Aanvankelijk geniet Jos zonder veel problemen van zijn pensionering. In 1982 vliegt hij samen met Lisa voor een week naar Ibiza. Buitenlandse vakanties met zijn tweeën, dat kennen ze tot op dat ogenblik niet! Enigszins gekscherend heeft Jos eerder al gezegd dat hij na zijn pensionering een hoevetje begint en geiten gaat houden. Wellicht heeft hij nog andere plannen in zijn hoofd, maar de realiteit haalt hem sneller in dan iemand voor mogelijk houdt. Eigenlijk heeft hij in de laatste jaren van zijn actieve leven al beperkte bewegingsklachten. In het begin van de jaren ’80 valt het verdict: Jos lijdt aan de ziekte van Parkinson!

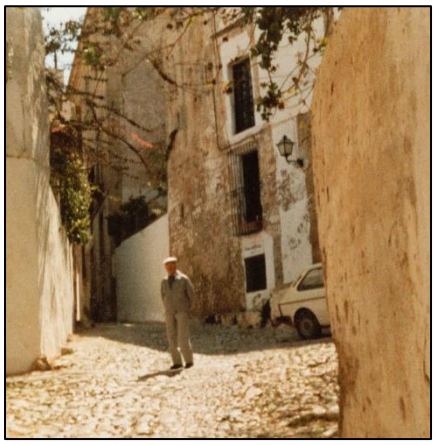

Een invaliderende ziekte

Aanvankelijk blijven zijn klachten beperkt. Anders dan veel mensen denken, kenmerkt Parkinson zich niet door ‘beven’. Het meest opmerkelijke symptoom is een houterig bewegingspatroon en het feit dat een patiënt plots voor enkele seconden kan ‘bevriezen’. Alsof hij door zijn parkinsonisme nog niet genoeg wordt gehinderd, krijgt Jos in de loop van de jaren ’80 steeds meer last van beperkingen van zijn zicht door cataract. De ziekte heeft mogelijk te maken met zijn blootstelling aan sterk UV-licht tijdens het lassen, al is het geen uitzonderlijk probleem van ouder wordende mensen. In augustus 1986 wordt hij door dokter Frank Goes in Ekeren onder lokale verdoving geopereerd, eerst links op 20 augustus en dan rechts op 27 augustus. Na de ingrepen is Jos zijn zicht weer 9/10. Ondanks zijn progressieve neurologische aandoening, blijft Jos leren. Hij heeft altijd veel van Londen gehouden, waar hij zowel met de school als met Lisa een aantal keren geweest is. Engels heeft hij nooit goed geleerd en daar wil hij iets aan doen. In de eerste helft van de jaren ’80 volgt hij in Kalmthout avondlessen Engels. Het valt hem behoorlijk zwaar om met zijn veel jongere medecursisten mee te geraken, maar hij slaagt er toch in om een kort opstelletje te schrijven over zijn huis.

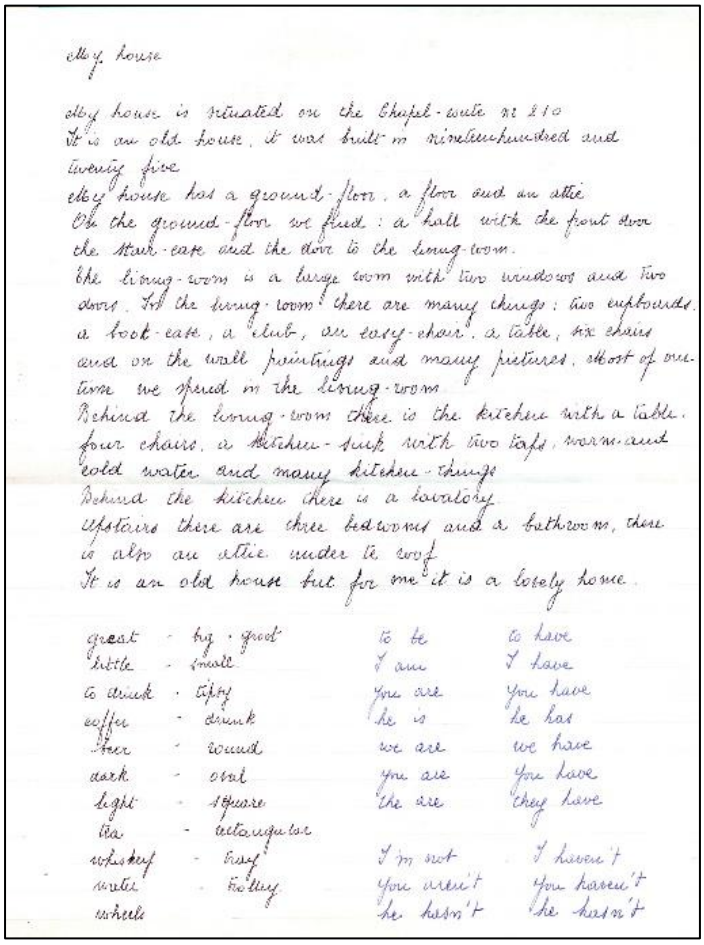

My house

My house is situated on the Chapel-route nr 210
It is an old house, it was built in nineteenhundred and twenty five
My house has a ground-floor, a floor and an attic
On the ground-floor we find: a hall with the front door the stair-case and the door to the living-room.
The living-room is a large room with two windows and two doors. In the living-room there are many things: two cupboards, a book-case, a club, an easy-chair, a table, six chairs and on the wall paintings and many pictures. Most of our time we spend in the living-room
Behind the living-room there is the kitchen with a table, four chairs, a kitchen-sink with two taps, warm and cold water and many kitchen-things
Behind the kitchen there is a lavatory
Upstairs there are three bedrooms and a bathroom, there is also an attic under the roof
It is an old house but for me it is a lovely home.

great	- big · great	to be	to have
little	- small	I am	I have
to drink	- tipsy	you are	you have
coffee	- drunk	he is	he has
beer	- round	we are	we have
dark	- oval	you are	you have
light	- square	the are	they have
tea	- rectangular		
whiskey	- busy	I'm not	I haven't
water	- holiday	you aren't	you haven't
wheels		he hasn't	he hasn't

Een flatje in de Statiestraat

Al in de eerste helft van de jaren ’90 hebben Jos en Lisa besloten dat het huis op de Kapellensteenweg niet meer voldoet aan de eisen die de ziekte van Jos stelt. Op 26 april 1995 verwerft het echtpaar Bosmans-Fraeters een appartement in de Statiestraat dat toebehoort aan Jacoba Cornelia de Bilt, Hendrica Johanna Evers en Hendrik Evers. Het gelijkgrondse appartement in Kalmthout-Dorp, gelegen Statiestraat 19/1, maakt deel uit van een groep gebouwen die vanaf 1979 opgetrokken werden op last van de eigenaar van de gronden, arts-specialist Ludovic Standaert uit Antwerpen, en van bouwbedrijf MENBO uit Essen. Het omvat onder andere een woonkamer, een grote slaapkamer en een kleiner slaapkamertje. Het lijkt ideaal voor een koppel waarvan één

lid hulpbehoevend is. Het huis op de Kapellensteenweg wordt verkocht op 25 september 1995. Jos zal echter nooit wonen in het nieuwe appartement. Omdat het niet meer mogelijk is om hem thuis de zorg te geven die hij nodig heeft, wordt hij opgenomen in het WGC Sint-Vincentius. In de gemeenschappelijke ruimte vermaakt hij de andere gasten met een groot arsenaal aan moppen. In het atelier bij de tuin van het WGC maakt hij zich verdienstelijk met allerhande klusjes. Hij heeft naar het WGC een van die kunstwerkjes meegebracht waar hij altijd trots op is geweest: een prachtig ensemble van buizen en sifons in glanzend koper. Na zijn overlijden zal dat geliefde souvenir uit zijn tijd als leraar in Antwerpen spoorloos verdwenen blijken te zijn. Jozef Pieter Bosmans verlaat ons op 12 juli 1997.

Epiloog

De tekst hieronder is grotendeels gebaseerd op wat zoon Jan zei op de uitvaart van zijn vader, op zaterdag 19 juli 1997.

Pa was een autodidact. Nadat hij op zijn veertiende noodgedwongen van school af was gegaan, bleef hij studeren en kennis opzuigen als een spons. Vindingrijk en handig als hij was, vond hij simpele maar doeltreffende oplossingen voor de moeilijkste mechanische problemen. Ik vroeg wat een proppen-schieter was, op géén tijd maakte Pa er één, van een wilgentak, een dik stuk metaaldraad en een houten bol die hij uit de schatkamer van zijn atelier had opgediept. Een kruisboog? Een paar uur later had hij er één in elkaar geknutseld waar we jaren mee gespeeld hebben. Uit metalen buizen laste hij een wip voor ons bij elkaar. We wilden een zeepkist bouwen? Hij trok met ons naar een stort in Nieuwmoer, viste een driewielertje van onder het afval en bouwde op het chassis een houten visserskastje dat als zitje fungeerde. Pa was er weinig maar hij deed voor ons heel veel. In een tijd waarin rollenpatronen nog weinig werden gecontesteerd, speelde hij de vaderrol met verve. Pa was een rusteloze zoeker en een gedreven vakman. Plaatstaal, koper, lood, aluminium... van elk metaal maakte hij iets moois: een koffiepotje, een beker, een schaal. Zijn leerlingen op de avondschool in Antwerpen, die hij de principes van de loodgieterij bijbracht, leerde hij tableaus maken van koperbuizen, sifons en T-stukken, die tijdens opendeurdagen als schilderijen werden opgehangen. Zijn motto was: "Als loodgieterij niet mooi is om naar te kijken, dan deugt het niet". Zijn grootste creatie was echter niet van koper gemaakt, maar van prefabgebouwen en later van solide baksteen. De gemeentelijke technische school Sint-Jozef, na zijn pensionering herdoopt tot GITOK, was grotendeels het resultaat van zijn dromen. Van zijlokaaltjes van de gemeentescholen waar lessen handvaardigheid werden gegeven aan het zevende en achtste leerjaar, groeide de school uit tot één van de belangrijkste onderwijsinstellingen in de Noorderkempen. De school verder uitbouwen (vooral de richting metaal, want metaal was de toekomst!), dat was zijn obsessie, daarvoor leefde hij. Ook op zon- en feestdagen was de school nooit uit zijn gedachten. Als we met vakantie waren aan de Belgische kust, dan kon hij de eerste dagen genieten van de rust. Hij wandelde langs de dijk of ging zijn hengel uitwerpen ergens in de polder langs de IJzer. Maar na een paar dagen werd hij overvallen door een onrust die niet overging. Dan reed hij even over en weer naar Kalmthout, en nog een keer, en nog een keer... zogenaamd om te werken aan het uurrooster voor het volgende schooljaar. Stilzitten, behalve aan de kant van het water met zijn hengel, was voor hem tegen-natuurlijk. Veel gebeurtenissen uit zijn leven zijn ons pas duidelijk geworden toen hij er niet meer was. Mijn vader heeft geen gemakkelijk leven gehad. Hij was meer dan gemiddeld intelligent en handig, en als hij een of twee generaties later geboren was, dan had hij zeker hogere studies gedaan, misschien zelfs een academische carrière uitgebouwd. Ooit zei hij dat hij het liefst van al chirurg was geworden. Heeft hij een gelukkig leven gehad? Wie zal het zeggen. Er waren zeker momenten van glorie, van diepe voldoening, vooral wanneer hij iets moois had gemaakt: een koperen potje, een speeltuig voor de kinderen; of immaterieel: een school die groeide en bloeide. Tegelijk moest hij pijnlijke tegenslagen incasseren: zijn oorlogsverwonding, het verlies van zijn eerste geliefde Josephine en zoveel andere pijnlijke gebeurtenissen die een mens in zijn leven te verwerken krijgt. Heel veel van wat ik in dit biografische document heb verwerkt, is gebaseerd op documenten die ik na de dood van mijn moeder

heb gevonden. Het was alsof ik een vaas uit de oudheid opnieuw probeerde samen te stellen uit de scherven, waarvan er verschillende belangrijke ontbraken. Ik hoop dat het resultaat hem recht doet. Ik zou het hem willen laten lezen. Wellicht zou hij zeggen: "Goed gedaan, Janneke!", maar wat hij werkelijk dacht verborgen houden. Het weze zo.

(Met dank aan Jan Bosmans, oudste zoon van Jos om het verhaal over zijn vader zo mooi en openbaar te hebben gebracht. Geschreven in Hoboken, 18 november 2022)

Bakker Willy Prenen overleden.

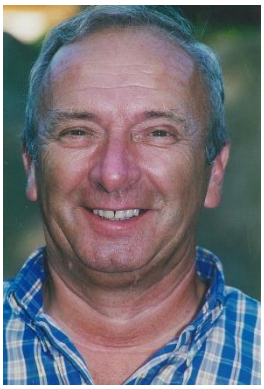

Op 30 december 2022 overleed Willy Prenen. Hij werd op 6 mei 1946 in Kalmthout geboren en was pas enkele maanden weduwnaar geworden. Willy was zwaar ziek en verbleef de laatste tijd in het verzorgingstehuis Sint Vincentius in Kalmthout. Zijn afscheid vond gisteren 7 januari plaats. In Kalmthout en omstreken was Willy een zeer gekend man. Al op jonge leeftijd nam hij de bakkerij in de Bezemheide over van zijn vader. Vele jaren "toerde" hij ook met brood in gans Kalmthout. Op zeker ogenblik liet zijn gezondheid hem in de steek, zijn zoon Nico met zijn vrouw Vicky namen toen de bakkerij en winkel over. Zeker ook het overlijden van zijn vrouw, Yvonne Van Meer, op 17 augustus 2022 viel hem heel zwaar. Hij rust nu in vrede!

Onze eindejaarsactie voor De Kade/Kon-tiki

Ondertussen loopt onze eindejaar actie nog even. Verschillende mooie stortingen zijn op onze rekening gekomen, maar onze warme oproep blijft nog even klinken!

Hoe werkt onze inzamelactie?

Een werkgroep binnen de schoot van "Heide vertelt" wil dit project realiseren voor de groep Heder. We hopen dit te kunnen doen op verschillende manieren. In de eerste plaats moeten de financiële middelen er zijn om het te kunnen doen. Daarvoor doen wij nu in de eerste plaats beroep op de lezers van "Heide vertelt" en bij uitbreiding op de ganse Kalmthoutse gemeenschap om tijdens deze eindejaar dagen hun warm hart te tonen voor deze mensen. Elke bijdrage, hoe klein ze ook is, zorgt ervoor dat we tot een groot geheel komen. *Laat het een kleine bijdrage zijn voor de meer dan 150 digitale krantjes die je van ons al gratis is je mailbox kreeg.* Wie hier aan mee wil werken kan één dezer dagen een storting doen op rekeningnummer **BE80 9734 4273 1777** (Argenta) van "Vertel- en Snoezelhuisje" met de vermelding "gift vertelhuisje". Deze actie laten we alvast lopen tot in het nieuwe jaar. Wie grotere bedragen wil overmaken, en daarvoor rekent op een attest wat dienstig kan zijn voor de belastingdiensten, neemt even contact op met ons zodat wij een mogelijkheid kunnen aanbieden om ook dit waar te maken. (contactgegevens onderaan dit krantje);

Eigen aard is goud waard (2/52) door Paul Witters

Hoeve van vroeger.

In elke hoeve, welke ook haar omvang weze, onderscheidt men duidelijk *drie hoofddelen* : het eigenlijke woonhuis voor de boer en zijn gezin, het onderkomen voor de dieren en de bergplaats voor de voedselreserve (schuur). Men kon drie verschillende type hoevebouw onderscheiden: *Het lang gestrekte huis* of *langgeveltype* (bij ons in de Kempen) De *open hoeve* (zeepolders) en de *gesloten hoeve* (kleistreek van Brabant). Het langgeveltype kent bij ons een buitengewone verspreiding. Het is de woonstede van de kleine boer en van de dagloner. Omdat de primitieve materialen – hout, leem, stro – er het langst bleven gebruikt, vaak schilderachtige Kempische

behuizing, met de witgekalkte wanden en zware graszoden op de dakvorst, die fel afsteken tegen de bronsgroene dennen, de zomerse purpere heide en het goudgele duinzand. De indeling dezer huizen is zeer eenvoudig en traditiegetrouw van oost naar west: kamer, “huis”, stal, schuur. Het voedsel voor de dieren wordt in het “huis” bereid en vandaar naar de aanpalende stal overgebracht door middel van een draaipaal

of kraan. In deze Kempische huisvorm leven mens en dier onder één gemeenschappelijk dak. De Kempische schuur vertoont twee hoofdvormen: met dwars of met langs gelegde dorstvloer: *dwarse* of *lange schuur*. Het is wel eigenaardig hoe, ook bij nieuwbouw, de Kempische boer in onze streek, nog steeds het langgeveltype verkiest. Ons Kempisch huis is zeer krachtig van bouw en door zijn sobere omtreklijn indrukwekkend als geheel. Opvallend zwaar zijn de eiken staanders die de gebinten uitmaken en het imposant dak dragen. De dakconstructie was van groot belang voor de stevigheid van het gebouw, waarvan de wanden bestonden uit hout regelwerk, waartussen vlechtwerk met klei bestreken. Aan de oude dakconstructie herinnert nog de benaming *hanebalk*.

Van iemand die zeer hoog, vlak onder de dakpannen slaapt, zegt men: “Hij woont in de hanebalken”. Geen huis of het had zijn balk, waarop de haan zich ’s avonds met zijn kippen te slapen zette. Het bouwen van een nieuw huis en hoeve ging eertijds gepaard met velerlei gebruiken , waarvan we nu nog het planten van de *richtmei* hebben overgehouden. De richtmei – een berkenboom in de zomer, een dennenboom in de winter, versierd met bloemen en lintjes – wordt op het huis gestoken zodra de timmerwerken af zijn. Die dag wordt er niet gewerkt en de eigenaar is verplicht de ambachtslieden en de buren te trakteren met een overvloed van drank, terwijl bij de boeren eerst boterhammen met hesp worden gegeten.

Uit de oude doos!

Foto genomen in de Molenbaan aan de molen die daar destijds stond.

WIELERKALENDER KALMTHOUT 2023

Ook in 2023 gaat er op wielergebied wel wat te beleven zijn in Kalmthout. Om dit alles een beetje te sturen voor de betrokken instanties werd er een wielerkalender samengesteld. Deze ziet er als volgt uit:

ZATERDAG 21 JANUARI 2023:

HEI-CROSS: in het centrum van Heide vanaf 9u30 (hierover volgende week meer in "Heide vertelt"). De organisatie is in handen van de Lukebikers.

ZONDAG 23 APRIL 2023:

TURFKOERS NIEUWMOER: Voor de tweede maal worden er in de wijk Nieuwmoer wedstrijden voor nieuwelingen en junioren ingericht door Wielerclub Wieka VZW in samenwerking met WAC. Aankomst en vertrek ter hoogte café De Kroon in Nieuwmoerdorp

ZONDAG 14 MEI 2023

KAMPIOENSCHAP WIELRENNEN VAN KALMTHOUT: organisatie van de gemeentelijke sportdienst in samenwerking met Wieka VZW. Aankomst en vertrek in het centrum Kalmthout ter hoogte van de Zonnedauw

ZATERDAG 20 MEI 2023: G-SPORTDAG "Memorial Jaro De Bruyne". Kampioenschap van Vlaanderen wielrennen voor G-sporters. Dit gaat gepaard met nog tal van andere G-sportwedstrijden waarbij ook een voetbaltornooi voor G-sporters. Dit alles heeft plaats in de omgeving van het voetbalveld van Heibos SV in de Vredelaan in Heide. Organisatie: werkgroep "Memorial Jaro De Bruyne"

VRIJDAG 23 JUNI 2023:

HEUVELO: Fun-wedstrijd met vertrek en aankomst aan de school op Heuvel. Organisatie is in handen van de werkgroep Heuvelo.

VRIJDAG 4 AUGUSTUS 2023:

ACHT VAN HEIDE: Naar jaarlijkse traditie twee wielerwedstrijden. Als eerste wedstrijd de Retro-koers gevolgd door een Fun-wedstrijd voor niet aangesloten rennen. De wedstrijd wordt verreden in het hartje van Heide en gedeeltelijk in Kapellenbos met vertrek en aankomst ter hoogte van de kerk van Heide. Een organisatie van Wieka VZW.

De G-sportdag "Memorial Jaro De Bruyne" wordt een jaarlijks terugkerend evenement voor de G-sporters (foto van het feest "bedankt Jaro" vorig jaar)

KALMTHOUT SCHENKT

warmte

VERTEL-SNOEZELHUISJE OM OP VERHAAL TE KOMEN

VOOR KON-TIKI / DE KADE

Met dit huisje kunnen wij het wandel- en belevingspad mooier en belevingsvoller maken. Iedereen zal er welkom zijn om in alle rust een praatje te maken, mee te komen knuffelen of gewoon te genieten. Hoe fijn zou het zijn dat wij Kalmthoutenaren dit samen kunnen realiseren. Vandaar een WARME oproep om een centje te doneren voor dit mooi plan. Je kan je vrije gift overmaken naar rekening BE80 9734 4273 1777 van "Vertelsel-Snoezelhuisje"

ALLEEN SAMEN KUNNEN WIJ DEZE DROOM WAARMAKEN!

Hartelijk dank namens de werkgroep rond "Heide vertelt":
Clarisse De Rydt, Luc Van Gils, Luc Wuyts, Louis van den Buijs en Paul Lion

Er zijn ook mogelijkheden om een groter bedrag te doneren en dit fiscaal aftrekbaar te maken, neem hiervoor contact op via de mail van vandenbuijslouis@gmail.com (redactie: "Heide vertelt")

Heide vertelt" is een tijdelijke uitgave, gestart als BIN-initiatief tijdens de corona-periode. Verschijnt wekelijks digitaal op zondagmorgen.
Redactie: Louis van den Buijs, Heidestatiestraat 58/bus1, 2920 Kalmthout. (0477/22.24.81).
Redactieadres: vandenbuijslouis@gmail.com
Eerder verschenen krantjes zijn te raadplegen via de website www.binkalmthout.be 3